

lovaný prostě se o věc blíže nestaral, spolehnuv na lidi, jichž k tomu upotřebil. Nerozhoduje, zda jedná se o splnění povinnosti smluvní či zákonné. Stačí, že pozůstává proti druhé osobě určitá povinnost. Použije-li ten, kdo ji má, k jejímu splnění jiné osoby, platí výkon použité osoby za jeho vlastní výkon a zavinění použité osoby za jeho zavinění, za něž ručí vůči osobě, ku kteréž měl takovou povinnost; utrpěla-li škodu výkonem použitého pomocníka, jenž směřoval ke splnění této povinnosti. Žalobkyně dle zjištění utrpěla úraz tím způsobem, že lešení, na němž při mlátícím stroji pracovala, spadlo, poněvadž tyče pod ním nebyly na stole u stroje upevněny. Žalovaný by musil dokázat, že beze své viny nemohl splnit povinnost mu náležející (§ 1298 obč. zák.). Toho neprokázal. Již první soudce správně uvedl, že lešení bylo zhotoveno nedostatečně a vada měla být odstraněna. V tom spatřovati dlužno zavinění, za kteréž zodpovídá žalovaný, jako by se ho sám dopustil. Zavinění jest hrubého stupně. Mláčení obilí parním strojem bývá spojeno se značným nebezpečím pro osoby při něm zaměstnané. Hospodář, jenž je obstarává, jest tedy dle povahy věci povinen ke zvýšené obezřetnosti. Naprosto nemůže tu padati na váhu, že žalovaný byl již stár a věkem snad tělesně a na duchu sešlý. Upravení lešení obstarali za něho a na jeho zodpovědnost lidé, kteří, jak zjištěno, práci tu již vícekrát též u jiných rolníků konali. Právě proto, že byli s poměry dobře obeznali a potřebu zvláštní opatrnosti znali, znáti mohli a měli, bylo jejich povinností, aby práci provedli tak obezřetně, jak vůbec možno a jak zvláštní okolnosti toho vyžadovaly. Že však této zvýšené opatrnosti nedbali a lešení upravili nedostatečně, nezapustivše tyče ani do zářezů stolu ani je jinak neupevnivše, spoléhajíce na to, že, ačkoliv též jinde tak činili, posud se nic nepříhodilo, svědčí o jejich hrubé nedbalosti. Žalovaný tedy zodpovídá toto jejich zavinění a výsledek z toho vzešlý, škodu, povstalou žalobkyni úrazem. Jak již uvedeno, ustanovuje § 47 úr. zák., že jiné osoby mimo podnikatele ručí za škodu zúmyslně neb zaviněně způsobenou dle platných zákonných předpisů, avšak pojištěnci přísluší nárok jen potud, pokud odškodné dle těchto předpisů převyšuje peníz, který má pojišťovna jako náhradu škody platiti dle předpisů úrazového zákona (odstavec druhý §u 47 úr. zák.). Nižší soudy správně vyvodily, že podnikatelem ve smyslu §u 11 třetí odstavec úr. zák. byl Ludvík D., jenž měl žalobkyni proti úrazu pojistiti a nastalý úraz ohlásiti. Odvolací soud jest toho názoru, že, opomenul-li podnikatel úraz dle §u 29 úr. zák. včasné ohlásiti, neztratila žalobkyně vůči němu nárok na náhradu škody. Proti tomu možno však uvést, že i osoba úraz utrpěvší musí dle §u 34 úr. zák. oznámiti svůj nárok pojišťovně do určité lhůty, nevyměřila-li úrazovna odškodné a to pod ztrátou nároku jako následek promeškání. Proto i v tom případě, že úraz nebyl ohlášen ať podnikatelem ať žalobkyní samou, zůstává nárok žalobkyně proti žalovanému dle druhého odstavce §u 47 úr. zák. obmezen.

Čís. 5657.

Výklad cirkuláře pojišťovny, jímž se oznamuje převzetí obchodů novou pojišťovnou a dosavadní pojišťovna doporučuje, by s novou poji-

š'ovnou byly navázány obchodní styky. Pojištěnci dáno tím na vůli, by s novou pojišťovnou ujednal pojišťovací smlouvu, nebylo mu však zůstaveno, nechtěl-li nabídku tuto přijati, by odstoupil od smlouvy s dřívější pojišťovnou. Dlužno přihlídnouti však k tomu, zda tu nepřicházejí v úvahu velící předpisy nařízení ze dne 24. června 1920, čís. 402 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1926, Rv II 596/25.)

Žalující Lipský pojišťovací ústav domáhal se na žalovaném pojištěnci zaplacení premií. Žalovaný namítl mimo jiné, že žalobce není k žalobnímu nároku oprávněn vzhledem k cirkuláři, jenž zněl doslovně takto:

»Podepsaná U., akciová pojišťovací společnost v Praze, koncesovaná výnosem ministerstva vnitra ze dne 2. října 1922 a založená za nejširší účasti kruhů pojištěnců — jmenovitě tuzemského průmyslu — přejímá se svolením čsl. vlády tuzemské obchody Vídeňské všeobecné pojišťovací společnosti P. a Lipského pojišťovacího ústavu proti ohni ve všech odvětvích pojištění těmito společnostmi provozovaných.

Vzhledem k tomu byl přiložený pojišťovací průkaz vystaven již na jméno a na základě připojených pojišťovacích podmínek pojišťovací akciové společnosti U. a žádáme Vás příslušnou premii zaplatiti dosavadní platebně na účet pojišťovací akciové společnosti U.

Račte býti přesvědčen, že U., pojišťovací akc. spol. v Praze, jež byla založena za tím účelem, by odpovídala poměrům způsobeným rozdělením států a přizpůsobila se potřebám a opravdovým přáním pojištěnců, bude vždy hájiti Vaše zájmy, a bylo by nám potěšením, kdybyste ráčil se ohledně všech svých věcných pojištění obrátiti na U., pojišťovací akc. spol. v Praze.

V plné účtě

U., pojišťovací akc. spol. v Praze.

Děkujíce Vám za důvěru, již Jste nám poskytli, prosíme Vás, byste ji přenesli i na novou firmu.

V plné účtě

Lipský pojišťovací ústav proti ohni v Lipsku.«

Procesní soud své stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Otázka, jaký význam přikládati jest cirkuláři, není otázkou skutkovou, nýbrž otázkou právní. Obsahujeť prohlášení jak žalobkyně, tak i společnosti »U.«, z čehož jde na jevo úmysl stran. A význam tohoto prohlášení vyložiti jest možno jen se stránky právní. Že je to otázka jenom právní, také jasně prohlásil znalec František G., neboť jak dle tohoto znalce tak i dle znalce Richarda A-a neexistuje zvláštní obchodní zvyk u pojišťovacích společností, dle něhož takovým cirkulářům by se mohl přikládati určitý význam. A s tohoto stanoviska právního nelze dáti jiný výklad společnému prohlášení obou pojišťoven, než že byl oznámen převod podniku žalobkyně na pojišťovnu »U.« a převod jejich pohledávek, ovšem pokud

jde o tuzemské obchody, neboť se výslovně praví, že společnost »U.« přejímá tuzemské obchody a v poslední větě děkuje žalobkyni za důvěru jí věnovanou a doporučuje přenesení důvěry té na novou firmu »U.«. Vedlejší je otázkou, cituje-li se v cirkuláři schválení vlády k tomuto převodu dané; ministerský výnos ze dne 12. května 1924 mluví právě pro možnost postupu toho, neboť, mohla-li žalobkyně smlouvy dále spravovati, mohla i podnik svůj převést. Prohlášením v cirkuláři bylo žalované straně jasně na jevo dáno, že smluvníkem a věřitelem pro budoucnost je jen pojišťovna »U.«, čemuž též nasvědčuje znění těchto odstavců, že »U.« chce vyjíti pojištěncům všemožně vstříc a jich zájmy hájiti. Také přepsání pojišťovacího dokumentu, jenž dle znění cirkuláře byl připojen, patrně kvitance za pojistné, tomu nasvědčuje, neboť, kdyby podnik nebyl býval převzat, neměla U. práva prepisovati tyto listiny na svou firmu, to mohla učiniti jenom se svolením žalobkyně a musela smlouva o převodu podniku před přepsáním tohoto dokumentu býti ujednána a ono prohlášení v cirkuláři bylo jen oznámením o ujednaném převodu. Mimo to žádá »U.«, by bylo placeno na její účet u žalobkyně, což by rovněž bez převodu onoho nemohla žádati. Konečně poděkování žalobkyně v poslední větě cirkuláře nezůstává nejmenší pochybnosti o tom, že oznamuje, že přestává býti smluvní stranou a že na dále má býti U smluvní stranou. Nebylo potřebí, jak míní soud první stolice, ještě určitějšího uvědomění žalovaného, že žalobkyně od smlouvy ustupuje, což ostatně ani učiniti nechtěla, vždyť smluvní poměr měl trvati dále, ale s její nástupkyní U. Názor první stolice, že prohlášení ono je pouze projevem zdvořilosti, pokud žalobkyně doporučuje U., a že je to pouze sdělení, že doklad pojišťovací byl přepsán na U., není správným, hlavní váhu jest klásti na slovo »přejímá« a na poděkování za důvěru věnovanou. Z toho, že není cirkulář datován, neplyne nic, dle obchodních zvyklostí nebývají cirkuláře vždy datovány a též nevádí, že není přímo žalovanému adresován, jak první soud míní, cirkulářů těch bylo jistě značné množství, žalovanému byl určitě jako pojištěnci doručen, neboť na něj odpověděl společností U. dopisem ze dne 21. července 1922. Je tudíž prokázáno, že žalobkyně převedla svůj podnik, pokud jde o tuzemské obchody, na U. a tudíž také práva ze smluv se žalovaným ujednaných, na U. a mohla by se splatného pojistného domáhati jen U., nikoliv žalobkyně. Smlouvy mezi žalovaným i žalobkyní nejsou mezi těmito stranami po právu, neboť žalobkyně není z nich již více oprávněna, převedši práva ta na společnost U., a důsledkem toho nemůže ani pojistné na žalovaném vymáhati, nejsouc již aktivně legitimována. Žalobkyně původně též tvrdila, že práva její přešla na U., že tato jako právní nástupkyně její v žalobě pokračuje, hned na to, že byla tato práva společností U. žalobkyni zpět postoupena a když se žalovaný proti tomu přednesu ohradil jako nepřipustné změně žaloby, tvrdila žalobkyně zase, že se ani postup práv na U. a zpětný postup nestaly, tedy tato tvrzení odvolal, takže změna žaloby ani nenastala.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o ní znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Ve věci samé je dovolání, pokud jest opřeno o dovolací důvod mylného právního posouzení podle §u 503 čís. 4 c. ř. s., oprávněno. Doslov cirkuláře, na jehož správném výkladu závisí i správné rozhodnutí sporu, nedává podnětu k výkladu, jehož se mu dostalo žalovanou stranou v dopise ze dne 21. července 1923, že totiž žalující strana byla od pojišťovacích smluv se žalovanou odstoupila. Cirkuláře obdobného rázu se vyskytují v obchodním světě velmi často a sledují zpravidla, není-li v nich něco odchylného zvlášť obsaženo, účel, oznámiti zájemníkům zúčastněných podnikatelů změnu v osobě vlastníka podniku a doporučiti jim, by navázaly v budoucnosti obchodní styky s novým majitelem, právnicky řečeno, by s ním budoucně podle potřeby ujednali nové smlouvy. Pokud však jde o smlouvy dojednané již s dřívějším vlastníkem podniku a jmenovitě o smlouvy obapolně zavazující, nelze na nich jednostranným prohlášením v takovém cirkuláři nic podstatného změnit. Výjimkou bylo by snad oznámení, že dřívější vlastník podniku nynějšímu postupuje své pohledávky. Otázkou tou netřeba se však v projednávaném sporu již zabývat, protože žalovaná strana sama podle svého dopisu ze dne 21. července 1923 zastává názor, že pojišťovací smlouvy se žalobkyní dojednané, zanikly vůbec, a ve svém odvolání otázku postupu pohledávky právem prohlašuje za bezvýznamnou. K smlouvám obapolně zavazujícím a tudíž jednostranným prohlášením nepozměnitelným patří podle své povahy ovšem také smlouvy pojišťovací. Žalující strana nemohla proto v cirkuláři jednostranně prohlásiti, že do jejích smluv se žalovanou na její místo vstupuje nebo dokonce již vstoupila jiná pojišťovací společnost. Žalované straně jako pojištěnému nemůže býti lhostejno, kdo je pojistitelem a nemusila proto trpěti, by na místo pojistitele, s nímž, právě jemu důvěřujíc, pojišťovací smlouvu uzavřela, vstoupil pojistitel jiný, její důvěře snad se netěšící. Proto lze cirkuláři za poctivého jeho výkladu (čl. 278 obch. zák.) rozuměti jen tak, že nový vlastník žalobkynina podniku jest ochoten do pojišťovacích smluv se žalobkyní ujednaných místo ní vstoupiti, že žalující strana s touto jeho nabídkou souhlasí a ji výslovně schvaluje a že v důsledku toho ve vzájemné dohodě dřívějšího a nynějšího vlastníka podniku nové pojistky byly již podle toho vyhotoveny, vše to ovšem s výhradou srozumění i žalované strany jako spolusmluvníka. Žalované bylo podle toho volno, nabídku tu přijati neb ji zavrhnouti. Nebylo jí však zůstaveno, když jí nechtěla přijati, od smlouvy se žalobkyní odstoupiti. Obapolně zavazující smlouvou pojišťovací byla i nadále vázána. Ji o své újmě zrušiti by nebyla oprávněna ani tehdy, kdyby z cirkuláře byla snad usuzovala, že žalobkyně pro změnu ve svých poměrech budoucně nebude s to, by svým smluvním povinností jako pojistitelka dostála. Obava ta by jí byla leda opravňovala, zachovati se podle §u 1052 obč. zák. Plnění smlouvy ze své strany však při správném výkladu cirkuláře odepřítí nesměla. Je-li tomu tak, trvají pojišťovací smlouvy, jichž závaznost jinak ve sporu nebyla napadena, nadále po právu a žalovaná je povinna, i nadále pojistné z nich platiti. Přes to však nebylo Nej-

vyššímu soudu lze rozhodnouti ihned ve věci samé, protože se odvolací soud se svého právního stanoviska ovšem právem neobíral s otázkou zúročitelnosti zažalované částky 130 Kč 84 h a s namítanou vzájemnou pohledávkou a tudíž nerozhodl o oné části odvolání, která směřuje proti těmto částem výroku soudu první stolice. Než však odvolací soud se bude zabývat s těmito otázkami, bude na něm, by se vypořádal s velikými předpisy nař. ze dne 24. června 1920, čís. 402 sb. z. a n., neboť, kdyby snad byly splněny předpoklady tohoto nařízení, nebyla by žalující pojišťovna vůbec již oprávněna zažalovaných částek se domáhati a bylo by pak ovšem žalobu zamítnouti pro případný nedostatek legitimace bez všeho dalšího řízení, ježto by pak byla práva z pojišťovací smlouvy byla přešla i proti vůli pojištěnce, tož mocí citovaného právního předpisu, na U.

Čís. 5658.

Obec na Moravě neručí soukromoprávně za škodu, jež byla způsobena chodci pádem na nenáležitě udržovaném chodníku.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1926, Rv II 497/25.)

Žalobkyně domáhala se na obci L. na Moravě náhrady škody z důvodu, že, jdouc za dne po chodníku, zakopla o pahýl, vyčnívající u jeho okraje, upadla a se poranila. Procesní soud první stolice neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Neprávem vytýká žalobkyně napadenému rozsudku nesprávné posouzení věci po stránce právní. Žalobkyně v žalobě výslovně uvedla, že utrpěla úraz tím, že obec L., jak bylo její povinností, nepostarala se o odstranění pahýlu u chodníku, ač o něm věděla. Žalobkyně nepraví, z čeho odvozuje tuto povinnost obce. První soud správně jest toho názoru, že povinnost ta by se dala odůvodniti toliko ustanovením §u 27 odstavec druhý čís. 3 obecního řádu pro Moravu. Neboť ustanovení to ukládá obcím v oboru samostatné působnosti, by se staraly o udržování obecních cest, jakož i o to, by chůze i vozba po silnici byla bezpečnou a snadnou. Mimo to pak § 34 téhož obec. řádu ukládá výboru, by povoloval nutné peněžní prostředky na zřízení a opatření, kterých jest třeba k výkonu místní policie. Obojí ustanovení spadá do oboru veřejného práva. Žalobkyně v odvolání uvedla, že se domáhá náhrady škody z důvodů práva soukromého, ale blíže toho neobjasnila. Tu třeba připomenouti, že v takových případech jedině tenkrát ručí obec podle práva občanského za porušení povinností, kterých se dopustili její representanti, vykonávající svěřenou jim vrchnostenskou moc, jest-li a pokud jest ručení toto stanoveno zákonem. Taková ustanovení obsahuje § 37 českého obec. řádu. Obecní řád moravský však takového předpisu nemá a žalobní nárok proti žalované obci jest proto neopodstatněným již z toho důvodu. Na základě předpisů práva soukromého, jichž se žalobkyně dovolává, mohla by žalovaná býti zodpovědnou za úraz žalobkyně jen tenkrát, kdyby byla